

Historik finntorpet Svenbygget, Burängsberget.

Svenbyggets finntorp låg sydöst om Östra Laxtjärnen/Burtjärnen och mot Säfsnäs rå, på Nås Finnmark. I kyrkböckerna noteras Svenbygget under Burängsberget och i Säfsnäs kyrkoböcker till omkring 1850, då också under Laxtjärnsfallet.

Lantmäteriets karta 20-Nås-136 åbodelning 1854. På kartan ser man en röjning öster om Burbergskvarnen i Kotbäcken och där vet vi att Svenbygget låg. Denna röjning tillhörde **Mats Hindersson** f 1784 i Kvarnberget (Myllymäki), som kom till Burängsberget 1815. Hans hemman låg i södra delen av Burängsberget på östra sidan av Burtjärnen. Mats Hindersson dog 1854 och det blev ett arvskifte.

Mats var far åt **Stina Matsdotter** f 1825 som 1854 blev gift med **Lax Lars Jansson** f 1828 i Kvarnberget, Säfsnäs. Lax Lars kom hit från Milsjön, Malung, där han arbetat som dräng 1852-1854. Troligen bosatte de sig på denna röjning en kortare tid innan de, 1855, flyttade till Rindotorpet i Kvarnberget och där dör hans hustru Stina 1867. Änklingen Lax Lars Jansson flyttar 1872 med sina 4 döttrar, den yngsta 6 år, från Kvarnberget till Hästkullen, där han gifter sig med änkan Maja Jansdotter f 1838. ”*För sent att lipa sa RindoLasse då läppen sprack*”, ordstäv efter Lax Lars. Hans broder Eric Lax f 1825 var bosatt vid Örberget, Äppelbo, i 35 år. Bröderna hade ursprung i finnsläktet *Liitinen* på farssidan och på morssidan *Ronkainen* och *Siikainen*.

Strax efter återkomsten från Säfsnäs 1872 säljer Lax Lars stugan vid Svenbygget till Karl Höök f 1861, som tänkte flytta den till Röberget. Men han sålde den till Emil Persson i Laxtjärnsfallet. Marken säljer Lax Lars till Anders Svensson, som köper en kokstu i Köjke och flyttar den till Svenbygget. Anders Svensson kom från Hyddan i Övre Ullerud, även noterad i Stenåsen, Nordsjö, samt inskriven som ”borta” från 1861 och inskriven 1884 som obefintlig i Säfsnäs kyrkoböcker.

Anders Svensson f 1833 Övre Ullerud, Värmland.

Gift 1886 med **Klara Larsdotter** f 1844 Slätten, Järna, d 1922.

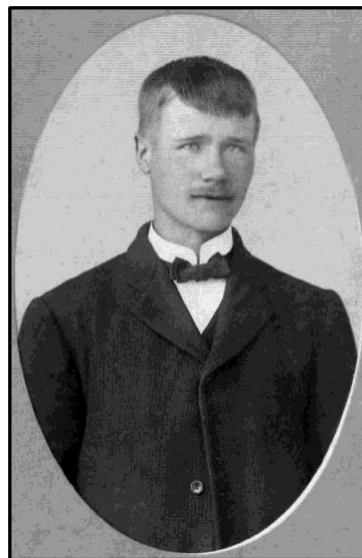
Barn:	Anna Lisa	f 1867	Järna	d 1906.
Anders Vilhelm Villman	f 1868	Norrbärke	till Järna	1900.
Mina/Vilhelmina	f 1872	Kölaråsen	gift	1894.
Emma	f 1876	”	d	1892.
Tilda	f 1880	”	gift	1902.
Gustaf Rickard	f 1885	Burängsb.	d	1914.

Klara Larsdotter f 1844 med fem barn finns noterade i kyrkoboken på Kölaråsen (Ronkala). Där står också att de vistas i Burängsberget från 1883 tillsammans med Anders Svensson i en stuga på Anders Nilssons ägor, alltså Svenbygget.

Anders Nilsson f 1840 var gift med **Maja Lena Hindriksdotter** f 1839 vars farfar var Mats Hindersson född 1784 bosatt i Burängsberget.

Anders Svenssons son Gustaf Rickard Andersson f 1885.

Foto ur Ivan Hööks samlingar.

Anders Svensson bytte bort ägorna vid Svenbygget mot en stuga i Borg och 175 kr i kontant. Bergslaget tar över hemmanet 1908, och stugan såldes till Lars Ersson i Laxtjärn, till ved. Svenbygget var öde sedan 1908. Anders dog 1912 och änkan Klara flyttade till Noret, Järna, 1915.

Dottern **Mina/Vilhelmina Andersdotter** f 1872, gift 1894 med **Karl Johan Karlsson Nordqvist** f 1866 Alster, Värmland. Familjen med fyra barn, kom 1899 från Röberget och flyttade 1902 till Eldforsen, Järna.

Dottern **Thilda Andersdotter** f 1880 blev gift 1902 med **"Såg Kalles Albin"** f 1863 från Grönfallet. De flyttade till Överborg 1902 och till Skansbacken 1904.

Anders Svenssons son **Anders Wilhelm Villman** f 1868 flyttade 1900 från Svenbygget till Kvarnåker, Järna där han samma år blev gift med **Karolina Albertina Engman** f 1874. De flyttade 1907 till Noret, Järna. Karolina Albertina dog 1916.

Karolinas mor var Carolina Scherp f 1834 i Fredriksberg, Säfsnäs. Hon blev gift 1858 med Olof Gudmundsson Engman f 1832 i Östra Ämtervik, de var bland annat bosatta i Snöåby, Järna.

På bilden ser vi Carolina Scherp med barnbarnet Nils Oskar Villman f 1897.

Foto genom Järna fotoklubb.

Nedre till vänster dottern Karolina Albertinas söner Vilhelm Helmer f 1902 och till höger Artur Julius f 1909 och Anders Ivar f 1911.

Foton ur Ivan Hööks samlingar.

Nedströms Burtjärnen, flyter Kotbäcken till Kottjärnen och nedanför lugnvattnet delas bäcken i två delar. Kotsågen låg vid den östra fåran. Några få hundra meter nedströms Burtjärnen låg Burbergskvarnen eller kvarnen Rosahålet som fick namn efter Rosa Maja-Lena som föll i ån. Det var Rosa Maja Lena Lindblad f 1815 i Rosahöjden, Säfsnäs.

Det berättas att då övre kvarnstenen blev för lätt, tog man en stor tallkota och fäste på densamma, därav namnet Kotkvarn. Kvarnen var i bruk till 1938.

Tidning för Falu Län och Stad 1892-05-12.

*"Påträffad död kvinsperson. Den 30 april påträffades af ett par personer på ett mosskärr i skogen söder om Gällingshöjden i Säfsnäs s:n liket av en kvinsperson, hvars bela ansikte och delvis båda händer voro af krypdyr och fåglar illa tilltygade, men som likväl igenkändes vara 77-åriga pigan **Maja Lena Lindblad från Rosahöjden** i nämna socken. Den gamla, som ständigt kringvandrat utan att på något ställe kunna förmås att stanna, oaktat hon flera gånger af fattigvårdsstyrelsen varit bortackorderad, hade sistlidne nyårsafton begifvit sig från Gällingshöjden med uppgift, att hon ämnade sig till Fredriksberg för att utfå sin vanliga likvid. Efter denna dag syntes hon emellertid icke mera till och oaktadt alla efterspaningar kunde ingen upplysa, hvart hon tagit vägen. Antagligen hade hon under färden till Fredriksberg gått vilse i skogen och efter fåfänga försök att påträffa någon väg slutligen omkommit af hunger och köld"*

Berättat av Betty Apelgren f 1916, Ärtberget Äppelbo:

"Rosa Maja-Lena en gumma som gick ikring och livnärde sig på snälla människor. Hon var väl, vad som sades, svag i förståndet. Hon stickade jämt på en strumpa, som aldrig blev färdig. Hon repa opp och stack om. Hon fick garnrester av folk här och där så stickningen hade många färger och garnändarna hängde lösa runt om. Hon kom från Rosahöjden i Säfsnäs.